

Olors de ciutat

Cada ciutat desprèn una olor –una pudor– característica. A *Història de dues ciutats*, que acaba de reeditar L'Avenç, Charles Dickens descriu el París de finals del segle XVIII: “Cada habitacle d'aquells ruscs immunds que eren aquells alts edificis deixava el seu munt d'escombraries al corresponent replà, a més d'altres immundícies que tiraven per les finestres. Aquella massa en descomposició, incontrolable i irremeiable, que així s'engendrava hauria bastat per corrompre l'aire, si la pobresa i la misèria no l'haguessin carregat d'impureses intangibles; aquells dos efluis malsans combinats tornaven l'aire gairebé irrespirable.”

La novel·la *Homer i Langley*, d'E.L. Doctorow ens acosta a les olors de la Nova York a mesura que transcorre el segle XX: “L'aire va anar perdent progressivament la seva olor orgànica de pell d'animals i de cuir, els dies calorosos la fortor dels fems de cavall ja no quedava suspesa com una miasma sobre el carrer i ja no se sentia gaire sovint el soroll d'aquella pala ampla dels escombriaires que els recollien, i al final tot era mecànic, el so, quan els estols de cotxes passaven de llarg en totes dues direccions, els clàxons botzinaven i els policies feien sonar els xiulets.”

Imma Monsó ofereix una visió olfactiva de Londres a la novel·la *Com unes vacances*: “Olorava amb avidesa desesperada. Curri, encens, gespa tallada, hamburguesa doble amb formatge, diòxid de carboni. Al cap de tres dies havia caminat uns vuitanta quilòmetres per l'asfalt de Londres. Havia

Segons Kapucinski, Lagos fa pudor de fruita podrida, oli cremat, aigua ensabonada i orina AP

olorat cuir al mercat de roba de Petticoat Lane, encens al Soho, llibres vells a Charing Cross Road, perfums francesos a Piccadilly Arcade, merda de cavall prop de Horse Guards, flors fresques al mercat de Columbia Road.”

En altres ocasions, les descripcions són breus i contundents com un cop de fuet. La vila de Seta apareix a *Les amnèsies de Déu* de Joan-Daniel Bezonoff: “En Gaston s'immergia en les flaires de la ciutat, aquella barreja única de salobre, de mazut, de

petxines, d'ostres i de pins.” La Barcelona dels anys 50 segons Olga Merino a *Espuelas de papel*: “Huele a silencio y sopa de tomillo”. Lagos segons Kapucinski a *Un dia més de vida*: “Vaig obrir la finestra. Va començar a entrar a l'habitació una olor que era una barreja de fruita podrida, oli cremat, aigua ensabonada i orina”. Venècia segons Céline a *Viatge al fons de la nit*: “S'hi mor de gana igual que en qualsevol altre lloc... Però s'hi respira una olor de mort sumptuosa que no és fàcil d'oblidar després.” *

D
Doctorow ens acosta a les olors de la Nova York a mesura que transcorre el segle XX

GABINET DE CURIOSITATS ARTUR RAMON

Paul Strand, a Madrid

Cau foc del cel blau de Madrid. Passejo per Recoletos després de veure la mostra de dibuixos de Carducho a la Biblioteca Nacional. Encara tinc la imatge del dibuix del diable amb cara de monstre i mans de Hulk, llapis carbó i clarí sobre paper blau, fixada en la retina quan ensopego amb una exposició de fotografies de Paul Strand a la Fundació Mapfre.

Provinent d'una família de Bohèmia, Strand va néixer a Nova York el 1890. Amb 12 anys el seu pare li va regalar la primera càmera i dos anys després conei-

xeria Lewis Hine, que feia fotografies dels immigrants que arribaven a Ellis Island. Aquesta relació juntament amb l'amistat que faria amb Alfred Stieglitz, director de la Galeria 291, que el va introduir a la prestigiosa revista *Camera Work*, van ser les seves dues grans influències.

Retrats de color sèpia

Em fascinen els seus retrats de color sèpia en primer pla, retallats i íntims, plens de sensualitat. I la manera com tracta la psicologia de cada retratat amb una dignitat lloable i una puresa poètica, màgica, espe-

cialment en la sèrie que va dedicar a la seva dona, Rebeca. N'hi ha una que triaria entre totes: la imatge en primer pla del seu rostre angulós i androgin i la brillantor del seus ulls de mel. Formes anàlogues a les que va dedicar a l'arquitectura dels indrets on va viatjar de Manhattan a Ciutat de Mèxic. Surto revitalitzat de la mostra: l'art sempre té alguna cosa d'espiritual, mística.

Mentre continua fent una calor d'estiu i un sol núvol blanc es retalla en aquest cel del centre de la pell de brau, penso que aviat podrem disfrutar de mostres com aquesta a Barcelona.

Opinió